

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr. 320 din 10 iunie 1996 contestate de Curtea Supremă de Justiție
la demersul judecătoriei sectorului Botanica municipiul Chișinău

Nr.3 din 19.01.98

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.12-13/9 din 19.02.1998

* * *

ÎN NUMELE REPUBLICII MOLDOVA
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător-raportor
Mihai COTOROBAI	- judecător
Nicolae OSMOCHESCU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător-raportor

cu participarea Ludmilei Zadorojnii, grefier, reprezentanților Guvernului - Ion Preguza, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei, Sergiu Sainciuc, șeful direcției principale a Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, în lipsa reprezentantului Curții Supreme de Justiție, legal citat, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) și g), art. 25 lit. a) și art. 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul ce are ca obiect excepția de neconstituționalitate a Hotărîrii Guvernului nr.320 din 10 iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiilor de serviciu", sesizată de Curtea Supremă de Justiție la demersul judecătoriei sectorului Botanica municipiul Chișinău.

Temei pentru sesizare a servit demersul cetățeanului E.Zamoșci, făcut în procesul examinării cauzei privind încălcarea prin această hotărîre a Guvernului a drepturilor sale constituționale la asistența socială.

În timpul examinării prealabile a sesizării au fost studiate actele normative referitoare la caz, materialele dosarului, materialele suplimentare primite de la Guvern, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Finanțelor, Consiliul Federației Generale a Sindicatelor din Republica Moldova.

Audiind raportul întocmit de judecătorii-raportori și argumentele reprezentanților Guvernului,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. Cetățeanul E.Zamoșci a lucrat la Direcția Aviației Civile din Moldova în calitate de comandant de elicopter Ka-26. În luna mai 1986 în legătură cu vătămarea sănătății (pierderea auzului) și pierderea capacității de muncă profesională în proporție de 70 la sută lui i-a fost stabilit gradul III, iar mai târziu - gradul II de invaliditate. Pentru vechime în muncă i-a fost fixată o pensie sporită în mărime de 180 ruble și, în baza hotărîrii instanței judecătorești, pentru repararea pagubei cauzate în urma vătămării sănătății i-a fost stabilită o compensare lunară în mărime de 244 rub. 66 cop. Cetățeanul E.Zamoșci consideră că, după adoptarea Legii nr. 824-XIII din 24 decembrie 1991 "Privind indexarea veniturilor bănești ale populației", prin care a fost stabilit nivelul indexărilor și al plăților, situația lui materială s-a înrăutățit considerabil: pensia s-a micșorat cu 40%, iar suma compensării a scăzut de 2,6 ori.

Noul mod de recalculare a sumelor de compensare a pagubei cauzate de vătămarea sănătății, stabilit prin Hotărîrea Guvernului nr. 320 din 10

iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiilor de serviciu", nu-i compensează, după cum prevăd art. 475 și 491 Cod civil, în mărime deplină salariul pierdut.

Din motivele arătate, pînă la adoptarea hotărîrii menționate, E.Zamoșci a depus cerere de chemare în judecată pentru a i se mări suma compensării pagubei pricinuite. Prin hotărîrea judecătoreiei sectorului Botanica municipiul Chișinău din 8 august 1995 cererea cetățeanului E.Zamoșci de chemare în judecată a fost satisfăcută: de la Compania Aeriană de Stat "AIR-MOLDOVA", în contul schimbării sumei compensării pagubei a fost percepută suma unică de 1576 lei 45 bani și ulterior lunar în contul măririi sumei compensării pagubei - cu 35,9% mai mult decît suma pensiei de stat pe care o primea.

La 21 august 1996 Colegiul civil al Judecătoreiei Supreme a republicii a casat, la protestul vicepreședintelui Judecătoreiei Supreme, hotărîrea adoptată și a trimis dosarul spre reexaminare.

În procesul reexaminării dosarului, E. Zamoșci și reprezentantul său au făcut un demers privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 și Legii nr. 824-XII din 24 decembrie 1991. Judecătoria sectorului Botanica municipiul Chișinău a satisfăcut demersul, a suspendat examinarea dosarului și la 14 iunie 1997 s-a adresat Curții Supreme de Justiție cu un demers privind sesizarea Curții Constituționale.

Curtea Supremă de Justiție a examinat demersul prezentat și, fără a se pronunța pe marginea lui, la 5 august 1997 a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Hotărîrii Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiilor de serviciu".

2. În conformitate cu art. 31 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, sînt supuse controlului constituționalității numai actele normative adoptate după 29 iulie 1994 - data intrării în vigoare a Constituției Republicii Moldova, de aceea Legea nr. 824-XII din 24 decembrie 1991 "Privind indexarea veniturilor bănești ale populației" nu poate fi supusă controlului constituționalității.

Avînd în vedere cazul luat în dezbatere, Curtea Constituțională nu dă aprecieri privind legalitatea și caracterul fondat al deciziilor judiciare pronunțate, ci examinează doar chestiunea în ce măsură corespund prevederilor constituționale Hotărîrea Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiilor de serviciu". Modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei, aprobat prin această hotărîre, și anexa "Mărimile salariului mediu pe țară, aplicate la determinarea coeficienților de recalculare a sumei de compensare a pagubei...".

3. Dreptul cetățenilor la compensarea prejudiciilor, cauzate de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale, urmează să fie calificat ca drept la asistență materială în legătură cu pierderea capacității de muncă. Prin urmare, acest drept trebuie să fie ocrotit de către stat ca dreptul constituțional al cetățenilor la asistență socială (art. 47 alin (2) din Constituție).

Pentru determinarea mărimii compensării pagubei cauzate prin vătămarea sănătății se iau în considerație doi factori: salariul mediu lunar al persoanei care a avut de suferit și gradul de pierdere de către aceasta a capacității de muncă profesională. În asemenea cazuri persoanei care a avut de suferit pagubele materiale i se recuperează pe calea compensării salariului (venitului) pierdut. Cuantumul sumelor, ce urmează să fie percepute pentru compensarea pagubei, se calculează în așa fel încît salariul persoanei care a avut de suferit împreună cu pensia și suma compensării efective ce i se cuvin să nu depășească suma salariului mediu, stabilit la determinarea mărimii sumei compensării

pagubei.

Principalele dispoziții în domeniul în cauză sînt consfințite și concretizate în Legea nr. 438-XII din 27 octombrie 1990 "Cu privire la asigurarea cu pensii de stat în Republica Moldova" (cu modificările și completările ulterioare), în Legea nr. 625-XII din 2 iulie 1991 "Cu privire la protecția muncii" și într-o serie de alte legi ramurale, în special în legislația civilă, care reglementează obligațiunile de compensare a pagubei, cauzate vieții și sănătății cetățenilor.

4. Hotărîrea Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 aduce atingere drepturilor cetățenilor, cărora anterior le-a fost stabilit cuantumul sumei compensării pagubei cauzate prin vătămarea sănătății, deoarece noul mod de recalculare a pagubelor cu aplicarea coeficientului individual, instituit prin Hotărîrea în cauză a Guvernului, influențează mărimea compensării pagubei și nivelul asistenței sociale a persoanei accidentate. Or, potrivit prevederilor constituționale, protecția intereselor persoanei care a avut de suferit în asemenea cazuri este asigurată numai pe cale legislativă. Mai mult decît atît, potrivit art. 72 lit. j) din Constituție, măsurile de protecție socială a populației, condițiile și mecanismul de asistență socială sînt sfere independente ale reglementării judiciare și ele urmează să fie determinate de către Parlament - organul legislativ al țării. Analiza acestor prevederi denotă că Guvernul, adoptînd Hotărîrea nr. 320 din 10 iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu", și-a depășit competențele și s-a implicat în activitatea puterii legislative, întrucît chestiunile supuse examinării țîn exclusiv de competența Parlamentului și se soluționează numai prin lege.

Astfel, Hotărîrea Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 nu corespunde art. 6, 47 alin. (2), 72 alin. (3) lit. j) din Constituție.

Pentru considerentele expuse și călăuzindu-se de art. 26 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 66, 69, 70 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E:

1. Se declară neconstituțională Hotărîrea Guvernului nr. 320 din 10 iunie 1996 "Privind modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei cauzate lucrătorilor în urma mutilării sau altor vătămări ale sănătății, căpătate în timpul exercitării obligațiunilor de serviciu", modul de recalculare a sumei de compensare a pagubei aprobat prin această hotărîre, precum și Anexa "Mărimile salariului mediu pe țară aplicate la determinarea coeficienților de recalculare a sumei de compensare a pagubei...".

2. În baza art. 26 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională prezenta Hotărîre intră în vigoare cu începere de la 19 iulie 1998.

3. În temeiul art. 26 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în Monitorul Oficial în termen de 10 zile.

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 19 ianuarie 1998.
Nr. 3.